

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40
E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

від _____ № _____ на № _____ від _____ 20__ р.

РІШЕННЯ

про відмову в погодженні проекту регуляторного акта

Державна регуляторна служба України (далі – ДРС) відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон про регуляторну політику) розглянула проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Переліку машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України» (далі – проект постанови), а також документи, що додаються до нього, подані листами Державної служби України з питань праці (далі – Держпраці) від 17.07.2020 № 4857/1/11-20, від 13.08.2020 № 5585/2.1/11-20 та від 18.08.2020 № 5649/1/11-20.

За результатами проведеного аналізу проекту постанови та аналізу регуляторного впливу на відповідність вимогам статей 4, 5, 8 і 9 Закону про регуляторну політику, Державна регуляторна служба України

встановила:

проектом постанови передбачається визначити додаткові вимоги щодо проведення оцінки ризиків на робочому місці, розробки та здійснення заходів необхідних для захисту здоров'я та безпеки працівників під час виконання робіт та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Повністю підтримуючи ініціативи розробника направлені на створення належного стану охорони праці та безпеки промислового виробництва, а також підвищення рівня захисту життя та здоров'я працівників, варто констатувати той факт, що проект постанови не може бути погоджений ДРС у запропонованій редакції з огляду на таке.

Щодо неузгодженості проекту постанови з вимогам Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Пунктом 2 проекту постанови пропонується внести зміни до постанов Кабінету Міністрів України від 25 серпня 2010 р. № 725 «Про затвердження переліку певних дій щодо провадження господарської діяльності або видів господарської діяльності, які не можуть провадитися на підставі подання декларації відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання

РІШЕННЯ № 500 від 21.08.2020

Запоровська Інна Сергіївна

3010220011464701001

вимогам законодавства» і від 26 жовтня 2011 р. № 1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» (далі - проект змін до постанов КМУ).

Підпунктом 3 пункту 2 проекту змін до постанов КМУ пропонується у Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 року № 1107 пункт 21 викласти в такій редакції: *«Виконання робіт підвищеної небезпеки, що зазначені у групах Б і В додатку 2, експлуатація (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, зазначених у групах Б і В Переліку, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2020 р. №, здійснюються на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці за формою згідно додатку 8».*

Так, проектом змін до постанов КМУ пропонується затвердити форму Декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці (далі - форма декларації).

Формою декларації пропонується встановити обов'язкову вимогу до суб'єкта господарювання, відповідно до якої суб'єкт господарювання надає згоду на здійснення заходів державного нагляду (контролю) уповноваженими представниками Держпраці або її територіальних органів щодо перевірки відповідності задекларованого стану матеріально-технічної бази та умов праці встановленим вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки під час виконання вказаних робіт підвищеної небезпеки та/або експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності» визначає правові та організаційні засади, основні принципи і порядок здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, повноваження органів державного нагляду (контролю), їх посадових осіб і права, обов'язки та відповідальність суб'єктів господарювання під час здійснення державного нагляду (контролю) (далі - Закон про нагляд (контроль)).

Статтею 1 Закону про нагляд (контроль), визначено, що заходи державного нагляду (контролю) - планові та позапланові заходи, які здійснюються у формі перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та в інших формах, визначених законом.

Зокрема, Законом про нагляд (контроль) встановлено:

- порядок проведення планових заходів державного нагляду (контролю) (стаття 5);
- підстави для здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) (стаття 6).

Вимоги, що встановлюються у формі Декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці не

узгоджується з нормами частини першої статті 6 Закону про нагляд (контроль), якою, зокрема, встановлено, що підставою для здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) є подання суб'єктом господарювання письмової заяви до відповідного органу державного нагляду (контролю) про здійснення заходу державного нагляду (контролю) за його бажанням.

Також слід зауважити, що підстава для здійснення позапланових заходів державного нагляду (контролю) щодо перевірки відповідності задекларованого стану матеріально-технічної бази вимогам законодавства у відповідній сфері господарської діяльності, не передбачена частиною першою статті 6 Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Крім того, відповідно до частини другої статті 6 Закону про нагляд (контроль) проведення позапланових заходів з інших підстав, крім передбачених цією статтею, забороняється, крім позапланових заходів, передбачених частиною четвертою статті 2 цього Закону.

Частиною другою статті 8 Закону про нагляд (контроль) визначено, що органи державного нагляду (контролю) та їх посадові особи під час здійснення заходів державного нагляду (контролю) зобов'язані:

- не допускати здійснення заходів державного нагляду (контролю) та інших заходів, що не відповідають або не встановлені цим Законом (абзац восьмий);
- дотримуватися встановлених законом принципів, вимог та порядку здійснення державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності (абзац десятий).

Наголошуємо, що частиною другою статті 19 Конституції України встановлено, що органи державної влади та органи місцевого самоврядування, їх посадових осіб зобов'язані діяти лише на підставі, в межах повноважень та у спосіб, що передбачені Конституцією та законами України.

Таким чином, запропоновані проектом постанови зміни розроблені без дотримання вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності».

Щодо неузгодженості проекту постанови з вимогам Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності».

1. У чинній формі декларації, згідно з додатком 8 до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (далі - Порядок), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.10.2011 № 1107, декларант зазначає інформацію про проведення *добровільного аудиту* охорони праці.

Натомість, подання декларації на експлуатацію машин групи Б Переліку машин та проведення робіт групи Б Переліку робіт пропонується здійснювати *на підставі оцінювання* дотримання вимог законодавства про охорону праці, *проведеного експертною організацією*, вимоги до якої встановлені Міністерством соціальної політики України.

Таким чином, запропонована процедура подання декларації набуває ознак дозвільної (погоджувальної) процедури, необхідної для отримання документа дозвільного характеру.

Зазначені норми суперечать положенням Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» (далі - Закон про дозвільну систему). Декларація не є документом дозвільного характеру і подання декларації не потребує попередніх погоджень або проведення експертиз. Запропоновані проектом змін до постанов КМУ положення фактично наділяють декларацію ознаками документа дозвільного характеру.

2. Проектом змін до постанов КМУ пропонується нова редакція пункту 21 Порядку, якою передбачено, серед іншого, підстави для анулювання номеру реєстрації декларації. Зокрема, рішення про анулювання номеру декларації пропонується приймати у разі встановлення за результатами проведення перевірки факту зазначення в декларації недостовірних відомостей.

Законами України «Про охорону праці» та «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» не передбачено підстав для анулювання номеру декларації у разі виявлення недостовірних відомостей.

Водночас, частиною третьою статті 164 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачена відповідальність за надання суб'єктом господарювання органу ліцензування, дозвільному органу або адміністратору недостовірної інформації щодо відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства - накладення штрафу від однієї тисячі до двох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

При цьому проектом змін до постанов КМУ пропонується на рівні постанови Кабінету Міністрів України запровадити норму анулювання права на провадження господарської діяльності, яку можливо запровадити *виключно на рівні Закону*.

Щодо невідповідності проекту постанови принципам державної регуляторної політики за результатом розгляду аналізу його регуляторного впливу.

Наданий розробником Аналіз регуляторного впливу до проекту постанови не відповідає вимогам Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (далі – Методика).

Згідно з приписами Закону про регуляторну політику та Методики, Аналіз регуляторного впливу (АРВ) – це *інформативно-аналітичний документ, який дає систематизовану оцінку регулюванню та містить обґрунтування необхідності державного регулювання шляхом прийняття відповідного регуляторного акта; аналіз впливу, який справлятиме регуляторний акт на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави; обґрунтування відповідності проекту регуляторного акта принципам державної регуляторної політики.*

Натомість АРВ розробником проекту постанови підготовлений за формально-декларативним принципом, без наявності усієї необхідної інформації, передбаченої Законом про регуляторну політику та Методикою, що

в свою чергу не доводить відповідність проекту постанови принципам державної регуляторної політики.

Зокрема, розробником не доведено, що надана для погодження редакція проекту постанови разом з усіма запропонованими ним змінами дозволить вирішити проблемні питання практичного застосування чинних постанов, до яких пропонуються проектом постанови зміни. Більше того, низка змін, які запропоновані проектом постанови не аргументовані та не оцінені в АРВ, відповідно доцільність та ефективність їхнього застосування є необґрунтованою.

Так, у якості проблеми, розробником, серед іншого, виокремлена ситуація, згідно якої визначення переліку обладнання підвищеної небезпеки з урахуванням галузевого принципу ускладнює спосіб його однозначної ідентифікації, внаслідок чого документ, що підтверджує право на експлуатацію обладнання вимагався до обладнання, яке не становить загрозу суспільним інтересам, але за ознакою є технологічним обладнанням певної галузі. Як наслідок, можна зробити висновок, що за результатом прийняття проекту постанови затверджена буде редакція акта з однозначним для розуміння Переліком машин, механізмів, устаткування та робіт підвищеної небезпеки.

Проте, за результатом аналізу положень як проекту Переліку, так і проекту Переліку робіт підвищеної небезпеки, виявлено, що в більшості положень відповідні найменування залишилися у чинній редакції та навпаки – переліки доповнені низкою інших додаткових машин та видами робіт, які підлягатимуть контролю.

Підхід та/або критерії, які використовувалися розробником при формуванні переліків машин, механізмів, устаткування та робіт підвищеної небезпеки у контексті АРВ не визначені, як наслідок, не можливо встановити факт доцільності та ефективності віднесення тих чи інших робіт та обладнання до зобов'язання суб'єкта господарювання отримувати дозвіл або подавати декларацію в разі виконання робіт та/або експлуатації обладнання підвищеної небезпеки.

Поряд з цим, окремі види обладнання, згідно з проектом Переліку, як приклад Технологічне устаткування магістральних газопроводів, нафтопроводів, продуктопроводів (нафтопродуктопроводів, аміакопроводів, етиленопроводів), систем промислового та міжпромислового збору нафти і газу, об'єктів нафтогазовидобувної промисловості – на противагу чинному обов'язку експлуатації відповідних машин, механізмів, устаткування на підставі декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці, можна буде використовувати тільки після отримання дозволу на експлуатацію відповідного обладнання. При цьому в проблемі, яка визначається у Розділі I АРВ, відносно запропонованої зміни *відсутні статистичні дані або інші відомості* щодо зниження рівня якості проведення обстеження устаткування підвищеної небезпеки та зниження загального рівня стану охорони праці та безпеки промислового виробництва внаслідок застосування декларативного принципу стосовно виконання робіт з технічного огляду (експертного обстеження).

30 0220014647 01005

Також, розробником акцентовано увагу на тому, що внаслідок прийнятої 03 березня поточного року постанови Кабінету Міністрів України № 207 «Про внесення змін до Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» (далі – постанова № 207), значно зросла кількість задекларованих видів робіт, на які до цього така кількість суб'єктів не заявлялась. Також, зазначено, що діюча форма декларації містить формальну інформацію щодо відповідності матеріально-технічної бази з охорони праці, що призводить до зловживань і подання недостовірної інформації, а також значно погіршила конкурентне середовище. Однак, зазначені тези не підтверджені розробником за допомогою приведення відповідних аналітичних даних та/або матеріалів, які доводять факт їх існування та достовірності.

Більше того, розробником не доведено, що за результатом прийняття постанови № 207 не були досягнені цілі відповідного державного регулювання, які декларувалися розробником на етапі розробки та погодження з уповноваженими органами її проекту, зокрема, щодо уніфікації та спрощення дозвільних процедур у сфері охорони праці, скорочення адміністративних витрат суб'єктів господарювання на здійснення певних видів господарської діяльності та дій щодо провадження господарської діяльності, зменшення корупційних ризиків та підвищення рівня відповідальності суб'єктів господарювання щодо створених належних, безпечних і здорових умов праці, запобігання нещасним випадкам та професійним захворюванням тощо.

При цьому на противагу політиці спрощення дозвільних процедур у сфері охорони праці за результатом прийняття 03.03.2020 постанови № 207, всього через 5 місяців після набрання нею чинності, розробник пропонує вчергове змінити умови декларування відповідності матеріально-технічної бази суб'єкта господарювання вимогам законодавства про охорону праці.

У цьому випадку, непослідовність дій розробника під час здійснення власної регуляторної діяльності при напрацюванні пропозицій щодо вдосконалення чинних нормативно-правових актів, не дозволяє суб'єктам господарювання здійснити планування умов ведення свого бізнесу, що порушує один із принципів державної регуляторної політики, а саме передбачуваність, тобто послідовність регуляторної діяльності.

З огляду на вищенаведене, за результатом експертної оцінки, наданої у розділі I АРВ інформації, встановлено, що розробником не обґрунтована необхідність державного регулювання господарських відносин з огляду на відсутність підтверджень існування проблем, що є порушення принципу доцільності державної регуляторної політики.

У розділі III АРВ до проекту постанови допущенні помилки при здійсненні ним розрахунків витрат суб'єктів господарювання на виконання вимог проекту постанови після прийняття та набрання чинності:

1. Розробником встановлена кількість суб'єктів господарювання, які потенційно підпадуть під сферу його дії (а саме: 73 400 одиниць, з яких 68 000 великі та середні суб'єкти, а 5 440 – малі) без наведення інформації щодо

джерела цих даних та характеристики сфер діяльності, які здійснюють зазначені суб'єкти господарювання.

При цьому, ДРС виявила, що відповідно до повідомлення на сайті Головного управління Держпраці у Київській області: <http://kiev.dsp.gov.ua/main-news/uriad-vyznachyv-iedynyi-mekhanizm-provedennia-derzhavnoho-nahliadu-derzhavnoi-sluzhboi-ukrainy-z-pytan-pratsi> *кількість суб'єктів господарської діяльності, які віднесені до кожного із трьох ступенів ризику на підставі постанови Кабінету Міністрів України від 20.05.2020 № 383 «Про затвердження критеріїв, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) за додержанням законодавства у сферах охорони праці, промислової безпеки, гігієни праці, поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення, праці, зайнятості населення, зайнятості та працевлаштування осіб з інвалідністю, здійснення державного гірничого нагляду Державною службою з питань праці», становить:*

- високий ступінь ризику – 82 065;
- середній ступінь ризику – 221 434;
- незначний ступінь ризику – 414 132.

Відповідно до норм постанови Кабінету Міністрів України від 20.05.2020 № 383 критеріями, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності, серед іншого, є:

– наявність у суб'єкта господарювання об'єктів підвищеної небезпеки, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що не виведені з експлуатації в установленому порядку, протягом останніх п'яти років, що передують плановому періоду;

– здійснення суб'єктом господарювання експлуатації об'єктів підвищеної небезпеки, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, виконання робіт підвищеної небезпеки протягом останніх п'яти років, що передують плановому періоду;

– виконання суб'єктом господарювання робіт підвищеної небезпеки протягом останніх п'яти років, що передують плановому періоду тощо.

Отже, відсутність аргументів щодо взятих до уваги розробником даних не дозволяє встановити точність визначеного ним масштабу впливу на відповідне бізнес-середовище та перевірити правильність проведеної оцінки запропонованого проектом постанови регулювання для усіх сфер господарювання, які підпадатимуть під сферу дії проекту постанови після прийняття та оприлюднення.

2. Розробником зазначається питома вага малого бізнесу в загальній структурі суб'єктів господарювання на рівні 8%, який дозволяє розробнику не здійснювати розрахунку витрат на запровадження державного регулювання для суб'єктів малого підприємництва (згідно вимог Методики проводиться у разі, коли питома вага суб'єктів малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання, на яких впливає проблема, перевищує 10%). Правильність визначення структури малого підприємництва у загальній кількості суб'єктів господарювання на яких поширюватиметься дія проекту

постанови буде додатково перевірена після підтвердження розробником достовірності відповідної кількості суб'єктів господарювання.

3. Розробником під час здійснення розрахунків витрат суб'єктів господарювання, згідно додатками 2 до Методики, застосована недостатня для суб'єктів деталізація бізнес-процесів, які потрібно буде забезпечити суб'єктам господарювання для реалізації вимог проекту постанови.

Так, поряд із розрахованими розробником витратами суб'єктів господарювання на ознайомлення з проектом акта та підготовку декларації, матеріальними витратами при поданні декларації (поштові послуги), а також витратами на оборотні активи (матеріали, канцелярські товари тощо), розробнику доцільно врахувати витрати суб'єктів господарювання на укладання договорів страхування та витрати на проведення обов'язкового аудиту охорони праці.

Відтак, за наявною у ДРС інформацією, газорозподільні організації, як представники лише однієї галузі, які підпадатимуть під дію зазначеного проекту постанови, при оцінюванні дотримання вимог законодавства про охорону праці за допомогою експертною організацією будуть нести *мільйонні витрати в межах від 98 160 тис. грн до 375 008 тис. грн* на проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування та робіт підвищеної небезпеки (листи АТ «Дніпропетровськгаз» від 14.08.2020 № 49002.1-Сл-9833-0820 та АТ «Дніпрогаз» від 17.08.2020 № 49102-Сл-3302-0820)

За інформацією газорозподільних організацій, витрати, які виникатимуть у представників газового ринку логічно можуть бути включеними до тарифу та покладені на споживачів природного газу насамперед населення.

Визначені розробником вигоди, які виникатимуть у держави та суб'єктів господарювання внаслідок дії запропонованого регуляторного акта, не виправдовують витрат, які потенційно можуть зазнати останні від необхідності виконання вимог проекту постанови після прийняття, адже вигоди пов'язані, зокрема, з унормуванням вимог законодавства щодо оцінювання стану дотримання вимогам законодавства з охорони праці; унормуванням питання повідомлення про місце виконання робіт підвищеної небезпеки або експлуатації (застосування) обладнання підвищеної небезпеки; створенням умов, що сприятимуть поданню суб'єктом достовірних відомостей тощо.

Таким чином, розробником недотримані принципи ефективності та збалансованості державної регуляторної політики, оскільки проект постанови не дозволяє забезпечити досягнення внаслідок дії регуляторного акта максимально можливих позитивних результатів за рахунок мінімально необхідних витрат ресурсів суб'єктів господарювання, громадян та держави, а також забезпечити у регуляторній діяльності балансу інтересів суб'єктів господарювання, громадян та держави відповідно.

Розділ VIII АРВ «Визначення показників результативності дії регуляторного акта» заповнений з порушенням вимог пункту 10 Методики, адже розробником не наведені обов'язкові показники результативності регуляторного акта (розробник обмежився лише додатковими показниками результативності),

таких як: розмір надходжень до державного та місцевих бюджетів і державних цільових фондів, пов'язаних з дією акта; кількість суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб, на яких поширюватиметься дія акта; розмір коштів і час, що витратимуться суб'єктами господарювання та/або фізичними особами, пов'язаними з виконанням вимог акта; рівень поінформованості суб'єктів господарювання та/або фізичних осіб з основних положень акта.

Водночас, розробником визначені такі додаткові показники результативності проекту акта з відповідними значеннями, які підлягатимуть відстеженню:

- відповідність переліків обладнання аналогічним перелікам у законодавстві ЄС;
- перелік обладнання створено з урахуванням ступеню його небезпеки;
- мінімізація фактичних невідповідностей зазначеної у декларації інформації, виявленої під час перевірки;
- зменшення рівня травматизму (смертельного та загального).

За позицією ДРС, зазначені додаткові показники результативності не дозволяють дослідити ступінь досягнення цілей, задекларованих розробником, та розв'язання проблеми безпосередньо після прийняття проекту постанови, адже вони мають формальне, узагальнене значення та можуть мати різні причинно-наслідкові зв'язки.

На порушення вимог пункту 12 Методики у розділі IX «Визначення заходів, за допомогою яких здійснюватиметься відстеження результативності дії регуляторного акта» розробником не визначений вид даних з допомогою яких буде здійснюватися відстеження результативності регуляторного акта, та за результатом аналізу яких розробник зможе довести результативність досягнення цілей, визначених у розділі II АРВ.

При цьому, визначений розробником спосіб проведення базового дослідження шляхом аналізу повідомлень, які надходитимуть від юридичних та фізичних осіб вимогами Закону про регуляторну діяльність та Методики не передбачений.

Порушення розробником вимог Закону про регуляторну діяльність та Методики в частині визначення показників результативності та заходів з проведення відстеження результативності регуляторного акта не дозволить в подальшому належним чином провести відстеження його результативності, як передбачено статтею 10 Закону про регуляторну діяльність.

Щодо встановлення факту недотримання окремих вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Під час розгляду проекту постанови, на адресу ДРС надійшла низка листів від представників зацікавлених суб'єктів господарювання характер яких свідчить про те, що покладений в основу проекту постанови спосіб державного регулювання є потенційно обтяжливим для відповідного бізнес-середовища, а

також повністю нівелює спрощення дозвільних процедур у сфері охорони праці (копії листів направлені на адресу Держпраці листом ДРС від 17.08.2020 № 5739/0/20-20).

Держпраці листом від 18.08.2020 № 5649/1/11-20 інформувала ДРС, що розглянула пропозиції та зауваження, врахувала, частково врахувала або вмотивовано відхилила деякі з них, при цьому копії таких відповідей до ДРС не були надані.

Отже, з огляду на відсутність у ДРС офіційної інформації щодо змісту опрацьованих зауважень та пропозицій з приведенням положень, які враховані та вмотивованим описом причин відхилення деяких з них, ДРС не може зробити висновок щодо дотримання розробником одного із ключових принципів державної регуляторної політики, визначених статтею 4 Закону про регуляторну діяльність - принципу прозорості та врахування громадської думки, який передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів *на всіх етапах* їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

Проект постанови підготовлений без дотримання принципу передбачуваності державної регуляторної політики в частині відповідності планам з підготовки проектів регуляторних актів.

Зокрема, згідно зі статтею 7 Закону про регуляторну політику, регуляторні органи затверджують плани діяльності з підготовки ними проектів регуляторних актів на наступний календарний рік не пізніше 15 грудня поточного року, якщо інше не встановлено законом.

Затверджені плани діяльності з підготовки проектів регуляторних актів, а також зміни до них оприлюднюються у спосіб, передбачений статтею 13 цього Закону про регуляторну політику, не пізніш як у десятиденний строк після їх затвердження.

Якщо регуляторний орган готує проект регуляторного акта, який не внесений до затвердженого цим регуляторним органом плану діяльності з підготовки проектів регуляторних актів, цей орган повинен внести відповідні зміни до плану не пізніше десяти робочих днів з дня початку підготовки цього проекту, але не пізніше дня його оприлюднення.

Однак, на дату надходження до ДРС проекту постанови інформація щодо його внесення до плану діяльності регуляторного органу з підготовки проектів регуляторних актів на 2020 рік відсутня.

Підсумовуючи вищенаведене, проект постанови порушує основні принципи державної регуляторної політики, визначені статтею 4 Закону про регуляторну політику, а саме: доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, передбачуваності, прозорості та врахування громадської думки; вимоги статті 5 цього Закону в частині недопущення прийняття регуляторних

30 0220014647 01010

актів, які не узгоджуються з діючими регуляторними актами; вимоги статті 8 цього Закону в частині підготовки АРВ з урахуванням вимог Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 11.03.2004 № 308 (із змінами).

Керуючись частиною четвертою статті 21 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», Державна регуляторна служба України

вирішила:

відмовити в погодженні проекту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Переліку машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

**Т. в. о. Голови Державної
регуляторної служби України**

Олег МІРОШНІЧЕНКО

РЕГІОНАЛЬНА
ГАЗОВА КОМПАНІЯ
ДНІПРОГАЗ

АТ «ДНІПРОГАЗ»
вул. О.Кониського, 5, м.Дніпро, 49029
Код ЄДРПОУ 20262850
ІПН202628604021
Тел.: 056 745 50 02, 056 745-50-11
Факс: 056 233 36 26
<https://dpgor.104.ua>
e-mail: info@dpgorgas.com.ua

Т.в.о. Голови Державної регуляторної
служби України
Мірошніченко О.М.

01011, Київ, вул. Арсенальна, 9/11

17.04.2020 № 49102-Сл-3302-0820

на № _____ зід _____

Зауваження до проекту постанови
КМУ «Про затвердження Переліку машин,
механізмів, устаткування підвищеної
небезпеки та внесення змін до деяких
постанов Кабінету Міністрів України»

Шановний Олег Миколайович

Діюча на сьогодні постанова КМУ від 26 жовтня 2011р. №1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» із змінами, внесеними згідно з Постановами КМ №927 від 10.10.2012, №76 від 11.02.2016, №48 від 07.02.2018, №330 від 10.04.2019, №207 від 03.03.2020, передбачає видачу Дозволу роботодавцеві - на виконання робіт підвищеної небезпеки, що зазначені у додатку 2, або на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що зазначені у додатку 3.

Підставою для отримання Дозволу є заява, до якої додається: на виконання робіт підвищеної небезпеки - висновок експертизи щодо стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час виконання робіт підвищеної небезпеки; на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки - висновок експертизи щодо стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Експертний висновок надається експертною організацією, акредитованою Національним агентством з акредитації України, на платній основі.

АТ «ДНІПРОГАЗ»
вул. О.Кониського, 5, м.Дніпро, 49029.

Тел.: 056 745 50 02. Факс: 0562 33 36 26
<https://dpgor.104.ua> e-mail: info@dpgorgas.com.ua

0.31

№ 7121/018-25 від 18.08.2020

Як для Оператора ГРМ експертний висновок необхідно отримувати на виконання наступних робіт: Газонебезпечні роботи та роботи у вибухопожежонебезпечних зонах; Спорудження магістральних газопроводів, нафтопроводів і продуктопроводів (нафтопродуктопроводів, аміакопроводів, етиленопроводів тощо), систем газопостачання природного та зрідженого газу.

Машини, механізми, устаткування підвищеної небезпеки, на які Оператору ГРМ необхідно отримувати експертний висновок – в чинній редакції Постанови відсутні.

Декларування видів робіт, машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, що не включені до додатків 2 та 3 не вимагає від роботодавця (Оператора ГРМ) фінансових витрат та не потребує проведення експертного обстеження сторонніми акредитованими організаціями. В Декларації лише зазначається дата проведення добровільного аудиту з охорони праці, якщо такий проводився. Вимоги до організації, яка може провести аудит не встановлені, тому у відповідності до вимог ст.13 ЗУ «Про охорону праці» роботодавець може організувати проведення аудиту охорони праці власними силами, видавши наказ та створивши відповідну комісію.

В Проекті змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. №1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» оновлена форма Декларації передбачає обов'язковість проведення аудиту експертною організацією, акредитованою Національним агентством з акредитації України.

Як для Оператора ГРМ Декларацію тепер необхідно буде подавати на виконання робіт, зазначених в Групі Б додатку 2, а саме: Роботи в колодязях, шурфах, траншеях, котлованах, бункерах, камерах, колекторах, замкнутому просторі (ємностях, боксах, топках, трубопроводах тощо); Земляні роботи, що виконуються на глибині понад 2 метри або в зоні розташування підземних комунікацій чи під водою; Роботи в діючих електроустановках напругою понад 1000 В, в зонах дії струму високої частоти і на кабельних лініях; Зварювальні, газополум'яні, наплавочні і паяльні роботи; Монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки; Вантажно-розвантажувальні роботи за допомогою машин і механізмів; Обслуговування верстатів по обробці деревини і металів; Нанесення лако-фарбувальних покриттів, ґрунтовок та шпакльовок на основі нітрофарб, полімерних композицій (поліхлорвінілових, епоксидних тощо); Навчання з питань охорони праці працівників інших суб'єктів господарювання.

Декларувати необхідно буде також експлуатацію наступних машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки: Устаткування напругою понад 1000 В; Ковальсько-пресове устаткування; Обладнання, що працює під тиском, зазначене у Технічному регламенті обладнання, що працює під тиском, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 р. № 27; Підйомники для підймання працівників; Вантажопідймальні крани і машини, ліфти; Підйомники для підймання транспортних засобів; Технологічне устаткування систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання та населених пунктів, а також газовикористовуюче обладнання потужністю понад 0,1 МВт; Технологічні транспортні засоби.

В Декларації роботодавцю (Оператору ГРМ) необхідно зазначити назву експертної організації, номер та дату висновку експертизи.

Отже суб'єкт господарювання за власні кошти повинен провести оцінювання стану дотримання вимог про охорону праці в експертних організаціях. Мінімальна вартість однієї одиниці виду робіт/устаткування (відповідно до переліку регуляторного акту) в державному експертному центрі, який надає найнижчу ціну – 16000 грн.

Враховуючи, що експертна організація буде проводити аудит виключно на платній основі, загальна вартість такого аудиту складе більше 98 мільйонів грн. тільки для АТ «Дніпрогаз», як Оператора ГРМ (Розрахунок вартості аудиту надано в Додатку до листа). Такі витрати є не виправданими. При цьому, витрати на проведення аудиту Оператор ГРМ буде нести постійно при зміні якісних і кількісних характеристик машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (нові газопроводи вводяться в експлуатацію щомісяця).

Враховуючи вищезазначене, внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р. №1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки», а саме: введення вимог обов'язкового стороннього проведення аудиту охорони праці, зазначених в новій формі Декларації (Додаток 8 до Порядку) відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці для об'єктів та робіт групи Б, необгрунтовано обтяжує фінансово роботодавця та порушує принципи добровільності декларування певних видів господарської діяльності.

В новій формі Декларації зазначені, як підстави для проведення аудиту, посилення на ст. 13 Закон України «Про охорону праці» та наказ Міністерства соціальної політики України №507 від 12.04.2018 р.

Вимоги статті 13 Закону України «Про охорону праці», на яку є посилання в новій формі Декларації і яка є підставою для проведення аудиту, визначають питання

управління охороною праці та обов'язки роботодавця щодо системи управління. З цією метою роботодавець забезпечує функціонування системи управління охороною праці, у тому числі:

«...організовує проведення аудиту охорони праці, лабораторних досліджень умов праці, оцінку технічного стану виробничого обладнання та устаткування, атестацій робочих місць на відповідність нормативно-правовим актам з охорони праці в порядку і строки, що визначаються законодавством, та за їх підсумками вживає заходів до усунення небезпечних і шкідливих для здоров'я виробничих факторів...». Тобто, організація проведення аудиту на сьогодні – це не що інше, як внутрішня оцінка стану дотримання вимог законодавства про охорону праці, яка проводиться комісією, створеною (організованою) наказом роботодавця.

Якщо роботодавець декларує відповідність матеріальної бази та умов праці вимогам законодавства з питань праці та промислової безпеки під час виконання робіт підвищеної небезпеки та/або експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, і, відповідно покладає цим на себе відповідальність, підстави для проведення додаткового аудиту (тим більш на платній основі) сторонньою організацією відсутні. Якщо ж роботодавець забезпечує (фінансує за відповідним договором) проведення експертизи відповідності матеріальної бази та умов праці вимогам законодавства з питань праці та промислової безпеки, відповідальність за дані, зазначені в експертному висновку несе експертна організація, а роботодавець не повинен декларувати відповідність. Стосовно організації виконання робіт та експлуатації обладнання – це не має сенсу, оскільки є безпосередньою відповідальністю роботодавця.

Форми експертних висновків встановлені наказом Мінсоцполітики від 07.11.2018 № 1654, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 05 грудня 2018 р. за N 1384/32836 «Про затвердження форм висновків експертиз стану охорони праці та безпеки промислового виробництва», однак такого висновку як «оцінювання дотримання вимог законодавства про охорони праці» законодавством взагалі не передбачено.

Обов'язкове оцінювання дотримання вимог законодавства про охорону праці, проведеного експертною організацією, вимоги до якої встановлені наказом Мінсоцполітики України від 12.04.2018 р. №507, є не що інше як підміна понять «аудит», що проводиться власником, та «експертиза», що проводиться сторонньою організацією. Зазначеним наказом проведення саме аудиту акредитованими експертними організаціями не передбачено, а вимоги до процедур та документального оформлення аудиту відсутні.

Отримання відповідних висновків експертиз, зокрема, щодо обладнання, може мати сенс для виробників такого обладнання та/або його постачальників,

але не для організацій, які працюють на такому обладнанні, які можуть самостійно організувати процеси праці на ньому.

Фактично, проектом вимагається від Операторів ГРМ пройти огляд та технічне діагностування нових видів об'єктів, щодо яких такого огляду не вимагалось, відповідно до Порядку проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 26.05.2004 № 687.

Виходячи із змісту пояснювальної записки, всі суб'єкти господарювання повинні будуть переподати раніше подані декларації, які видавались безстроково, із проведенням експертизи, порядку проведення якої і форми висновку немає.

Отже виходячи з вищенаведеного газорозподільна організація при оцінюванні дотримання вимог законодавства про охорону праці, необхідного для реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці, проведеного експертною організацією буде нести мільйонні витрати на проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, а саме: систем газопостачання.

Крім того, в Переліку машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки Група Б п.14 зазначене поняття «Технологічне устаткування систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання та населених пунктів...». Ні один нормативний документ, що діє в газовій галузі на сьогодні, не має відповідного визначення. Виникає питання «Які складові газорозподільних систем будуть віднесені до «Технологічного устаткування»?»

Окремо слід звернути увагу на пункт, який зазначено в декларації:

«... та даю згоду на здійснення заходів державного нагляду (контролю) уповноваженими представниками Держпраці або її територіальних органів щодо перевірки відповідності задекларованого стану матеріально-технічної бази та умов праці встановленим вимогам законодавства з питань охорони праці та промислової безпеки під час виконання вказаних робіт підвищеної небезпеки та/або експлуатації (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.»

Законом України Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності статтею 1 визначено, що заходи державного нагляду (контролю) - планові та позапланові заходи, які здійснюються у формі перевірок, ревізій, оглядів, обстежень та в інших формах, визначених законом, на підставах, визначених Законом.

Тому даний пункт буде трактуватись Держпраці, як такий, що суб'єкт господарювання заздалегідь надав письмову згоду на проведення позапланового заходу державного нагляду, що призведе до суттєвого збільшення адміністративного тиску на суб'єктів господарювання.

Також звертаємо увагу на «Аналіз регуляторного впливу» до проекту, зокрема в розділі «Оцінка впливу на сферу інтересів суб'єктів господарювання» – в першій таблиці зазначена кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання, 8700 одиниць – не відповідає дійсності оскільки відповідно до розміщеної інформації на сайті Головного управління Держпраці у Київській області:

<http://kiev.dsp.gov.ua/main-news/uriad-vyznachyv-iedynyi-mekhanizm-provedennia-derzhavnoho-nahliadu-derzhavnoiu-sluzhboiu-ukrainy-z-pytan-pratsi>

Кількість суб'єктів господарської діяльності, які віднесені до кожного із трьох ступенів ризику на підставі постанови КМУ від 20.05.2020 №383:

високий ступінь ризику – 82065;

середній ступінь ризику – 221434;

незначний ступінь ризику – 414132.

Так, постановою КМУ від 20.05.2020 р. № 383 визначаються такі критерії оцінки ризиків (цитата з сайту):

«наявність об'єктів підвищеної небезпеки та експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки у суб'єкта господарювання;

наявність найманої праці у суб'єкта господарювання;

наявність нещасних випадків у суб'єкта господарювання;

спосіб видобування суб'єктом господарювання корисних копалин;

наявність порушень законодавства у визначених сферах.»

Отже з вищенаведеного випливає висновок, що першій таблиці оцінки впливу на сферу інтересів в «Аналізі регуляторного впливу» Держпраці свідомо зменшив кількість суб'єктів господарювання, що підпадають під дію регулювання проекту.

Додаток: Розрахунок вартості аудиту

З повагою,

Директор технічний

Ю.Л.Безпрозваний

Вик. 36-85-43

Додаток до листа № 134/Від 17.08.2020 року

Розрахунок вартості проведення аудиту (експертизи) для декларування певних видів господарської діяльності

№ з/п	Група устаткування/кількість видів робіт підвищеної небезпеки	Кількість одиниць, шт	Вартість проведення експертизи за одиницю, тис.грн	Вартість всього, тис.грн
1	Розподільні газопроводи	4847		77 552,00
2	Пункти редуктування газу	851		13 616,00
3	Установки катодного захисту	413	16,00	6 608,00
4	Технологічний автотранспорт	9		144,00
5	Роботи	12		192,00
6	Електроустановки	3		48,00
	Загалом	6135		98 160,00

Директор технічний АТ «Дніпрогаз»

Ю.Л.Безпрозваний

АТ «ДНІПРОГАЗ»
вул. О.Кониського, 5, м.Дніпро, 49029.

Тел.: 056 745 50 02. Факс: 0562 33 36 26
<https://dnp.dp.ua> e-mail: info@dnp.dp.ua

ДНІПРОПЕТРОВСЬКА

ЄДРПОУ 03340920
ІПН 033409204026, № св 100295661
р/р UA273001190000026001044266006
в АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО «БАНК
АЛЬЯНС» МФО 300119 м. Київ
Юр. Адреса: вул. Шевченка, 2
м. Дніпро 49000

14.08.2020 р № 49000-Г-ДП-9833-0820

на № _____ від _____

Т. в. о. Голови Державної
регуляторної служби України
Мірошніченко О. М.

01011, м. Київ, вул. Арсенальна, 9/11

Щодо змін до Постанови КМУ
від 26 жовтня 2011р №1107

З сайту Державної служби праці України нам стало відомо про проект Постанови КМУ «Про затвердження Переліку машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки та внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України».

В Проекті змін до Постанови Кабінету Міністрів України від 26 жовтня 2011 р №1107 «Про затвердження Порядку видачі дозволів на виконання робіт підвищеної небезпеки та на експлуатацію (застосування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки» (далі – Постанова) оновлена форма Декларації передбачає обов'язковість проведення аудиту експертною організацією, акредитованою Національним агентством з акредитації України

Як для Оператора ГРМ Декларацію тепер необхідно буде подавати на виконання робіт, зазначених в Групі Б додатку 2, а саме:

Роботи з колодязях, шурфах, траншеях, котлованах, бункерах, камерах, колекторах, замкнутому просторі (смістях, боксах, топках, трубопроводах тощо); Земляні роботи, що виконуються на глибині понад 2 метри або в зоні розташування підземних комунікацій чи під водою; Роботи в діючих електроустановках напругою понад 1000 В, в зонах дії струму високої частоти і на кабельних лініях; Зварювальні, газополум'яні, наплавочні і паяльні роботи; Монтаж, демонтаж, налагодження, ремонт, технічне обслуговування, реконструкція машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки; Вантажно-розвантажувальні роботи за допомогою машин і механізмів. Обслуговування верстатів по обробці деревини і металів. Нанесення лако-фарбувальних покриттів, ґрунтовок та шпакльовок на основі нітрофарб, полімерних композицій (поліхлорвінілових, епоксидних тощо); Навчання з питань охорони праці працівників інших суб'єктів господарювання.

Декларувати необхідно буде також експлуатацію наступних машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки. Устаткування напругою понад 1000 В; Ковальсько-пресове устаткування; Обладнання, що працює під тиском, зазначене у Технічному регламенті обладнання, що працює під тиском, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 січня 2019 р. № 27; Підйомники для підймання працівників; Вантажопідіймальні крани і машини, ліфти; Підйомники для підймання транспортних

засобів: Технологічне устаткування систем газопостачання природним і зрідженим газом суб'єктів господарювання та населених пунктів, а також газовикористовуюче обладнання потужністю понад 0,1 МВт; Технологічні транспортні засоби.

Підставою для отримання Дозволу є заява, до якої додається, на виконання робіт підвищеної небезпеки - висновок експертизи щодо стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час виконання робіт підвищеної небезпеки; на експлуатацію машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки - висновок експертизи щодо стану охорони праці та безпеки промислового виробництва суб'єкта господарювання під час експлуатації машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки.

Експертний висновок надається експертною організацією, акредитованою Національним агентством з акредитації України, на платній основі.

Мінімальна вартість одного виду робіт (відповідно до переліку регуляторного акту) в державному експертному центрі, який надає найнижчу ціну – 16000 грн.

Виконавши попередній розрахунок згідно з вимогами проекту зазначеної Постанови, для АТ «Дніпропетровськгаз» експертний висновок орієнтовно складатиме 375 008,0 тис грн. (Додаток).

При цьому, витрати на проведення експертизи Оператор ГРМ буде нести постійно при зміні якісних і кількісних характеристик машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки (нові газопроводи вводяться в експлуатацію щомісяця)

Звертаємо увагу на те, що витрати на проведення експертизи, не передбачені у тарифі на розподіл природного газу для АТ «Дніпропетровськгаз». А у разі, якщо ці витрати будуть включені до тарифу, вони будуть покладені на споживачів, що в свою чергу відобразиться на розмірі їх рахунків

Отже, виходячи з вищенаведеного, газорозподільна організація при оцінюванні дотримання вимог законодавства про охорону праці, необхідного для реєстрації декларації відповідності матеріально-технічної бази вимогам законодавства з питань охорони праці, проведеного експертною організацією буде нести мільйонні витрати на проведення огляду, випробування та експертного обстеження (технічного діагностування) машин, механізмів, устаткування підвищеної небезпеки, а саме: систем газопостачання.

Просимо без врахування наших зауважень не погоджувати зазначені зміни до цієї Постанови

Директор технічний

С. В. Бачурін

**Розрахунок вартості отримання експертного висновку для
АТ «Дніпропетровськгаз»**

Вид робіт	тис.грн
Технічний огляд	16
Монтаж, демонтаж, налагодження	16
Роботи, що виконуються на висоті понад 1,3 метра	16
Роботи в колодязях, шурфах, траншеях, котлованах	16
Земляні роботи, що виконуються на глибині понад 2 метри або в зоні розташування підземних комунікацій	16
Зберігання балонів та інших ємностей	16
Зварювальні роботи	16
Газополум'яні роботи	16
Зведення, монтаж і демонтаж споруд, зміцнення їх аварійних частин	16
Будівництво, ремонт	16
Усього	160

Устаткування підвищеної небезпеки			
	шт.	тис грн	тис.грн
Газопроводи високого тиску	1068	16	17088
Газопроводи середнього тиску	3795	16	60720
Газопроводи низького тиску	10256	16	164096
Вводи, в тому числі:	3297	16	
Вводи газопроводів високого тиску	7	16	112
Вводи газопроводів середнього тиску	275	16	4400
Вводи газопроводів низького тиску	3015	16	48240
Станція катодного захисту	1831	16	29296
Газорегуляторний пункт	916	16	14656
Шафований регуляторний пункт	2132	16	34112
Транспортні засоби спеціального призначення	133	16	2128
			374848

ВСЬОГО 375 008,0 тис грн

Директор технічний

С. В. Бачурін